

Seznam literatury

1. Původní vydání

- Hobbes, T., *Leviathan, Or The Matter, Form, and Power of A Commonwealth Ecclesiasticall and Civil*, London 1651 (dotisk 1969).
- Hobbes, T., *Leviathan, Sive De Materia, Forma, & Potestate Civitatis Ecclesiasticae & Civilis*, Amsterdam 1668, 1670².

2. Novější vydání

- Hobbes, T., *Leviathan, Or The Matter, Form, and Power of A Commonwealth Ecclesiastical and Civil*, in: *The English Works of Thomas Hobbes of Malmesbury*, vyd. W. Molesworth, III, London 1839 (dotisk Aalen 1962, Darmstadt 1966, London 1992).
- Hobbes, T., *Leviathan, Sive De Materia, Forma, & Potestate Civitatis Ecclesiasticae & Civilis*, in: *Thomae Hobbes Malmesburiensis opera philosophica quae latine scripsit omnia*, vyd. W. Molesworth, III, London 1839 (dotisk Aalen 1961, Darmstadt 1966, Bristol 1999).
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. A. D. Lindsay, London 1914 (dotisk 1962).
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. M. Oakeshott, Oxford 1946 (přetisk Molesworthova vydání spisu; poslední dotisk 1960; vydání obsahuje významný úvod).
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. H. W. Schneider, New York 1958 (obsahuje pouze I. a II. díl).
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. R. S. Peters, New York 1962.
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. J. Plamenatz, London 1962, 1972⁶.
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. C. B. Macpherson, Harmondsworth 1968 (dotisk 1985).
- Hobbes, T., *Leviathan*, vyd. R. Tuck, Cambridge 1991.
- Hobbes, T., *Leviathan*, with selected variants from the Latin edition of 1668, vyd. E. Curley, Indianapolis – Cambridge 1994.

Hobbes, T., *Leviathan, an authoritative text, backgrounds, interpretations*, vyd. R. E. Flathman – D. Johnston, London – New York 1997.

Hobbes, T., *Leviathan, a new critical edition*, vyd. K. Schuhmann – G. A. J. Rogers, I–II, Bristol 2003.

3. Nejdůležitější překlady

Hobbes, T., *Leviathan oder Stoff, Form und Gewalt eines bürgerlichen und kirchlichen Staates*, přel. W. Euchner a vyd. I. Fetcher, Neuwied – Berlin 1966, Frankfurt a. M. – Berlin – Wien 1976, Frankfurt a. M. 1984, 1999 (s obsažným úvodem od I. Fetchera). Euchnerův překlad vydal též H. Klenner, Leipzig 1978.

Hobbes, T., *Leviathan*, přel. a vyd. J. P. Mayer, Stuttgart 1974 (pouze I. a II. díl).

Hobbes, T., *Léviathan, traité de la matière, de la forme et du pouvoir de la république ecclésiastique et civile*, přel. F. Tricaud, Paris 1971 (nejúplnější komparace anglické a latinské verze *Leviathana*).

Hobbes, T., *Léviathan, traduit du Latin et annoté*, přel. a vyd. F. Tricaud – M. Pécharman, Paris 2004.

Hobbes, T., *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, přel. C. Znamierowski, Warszawa 1954, 2005 (srv. obsažný úvod J. C. A. Gaskina).

Hobbes, T., *Leviathan*, přel. J. Hruša, Praha 1941 (překlad I. a II. dílu).

4. Komentáře

Kersting, W. (vyd.), *Thomas Hobbes. Leviathan oder Stoff, Form and Gewalt eines bürgerlichen und kirchlichen Staates*, Berlin 1996 (obsahuje mimo jiné O. Höffe, „*Sed autoritas, non veritas, facit legem*“. Zum Kapitel 26 des „*Leviathan*“, str. 235–257; M. Großheim, *Religion und Politik. Die Teile III und IV des „Leviathan*“, str. 283–316).

Springborg, P. (vyd.), *The Cambridge Companion to Hobbes's Leviathan*, Cambridge 2007.

5. Sekundární literatura

5.1 Obecné studie o Hobbesově filosofii

- Bermbach, U. – Kodalle, K.-M. (vyd.), *Furcht und Freiheit. Leviathan-Diskussion 300 Jahre nach Thomas Hobbes*, Opladen 1982 (obsahuje mimo jiné: R. Brandt, *Das Titelblatt des ‚Leviathan‘ und Goyas ‚El Gigante‘*, str. 201–231).
- Bernhardt, J., *Hobbes*, Paris 1994².
- Braun, D., *Der sterbliche Gott oder Leviathan gegen Behemoth*, Zürich 1963.
- Bredenkamp, H., *Thomas Hobbes: Der Leviathan – Das Urbild des modernen Staates und seine Gegenbilder 1651–2001. Werkillustrationen und Porträts*, Berlin 2003².
- Brown, K. C. (vyd.), *Hobbes Studies*, Oxford 1965 (obsahuje mimo jiné: L. Strauss, *On the Spirit of Hobbes's Political Philosophy*, str. 1–30; A. E. Taylor, *The Ethical Doctrine of Hobbes*, str. 35–56; W. B. Glover, *God and Thomas Hobbes*, str. 141–168; C. B. Macpherson, *Hobbes's Bourgeois Man*, str. 169–184; K. Thomas, *The Social Origins of Hobbes's Political Thought*, str. 185–236; J. W. N. Watkins, *Philosophy and Politics in Hobbes*, str. 237–262).
- Cranston, M. – Peters, R. S. (vyd.), *Hobbes and Rousseau, A Collection of Critical Essays*, Garden City – New York 1972.
- Foisneau, L. – Sorell, T. (vyd.), *Leviathan After 350 Years*, Oxford 2004.
- Goldie, M., *The Reception of Hobbes*, in: *The Cambridge History of Political Thought, 1450–1700*, vyd. J. H. Burns – M. Goldie, Cambridge 1991, str. 589–615.
- Hampton, J., *Hobbes and the Social Contract Tradition*, Cambridge 1986.
- Höffe, O. (vyd.), *Thomas Hobbes. Anthropologie und Staatsphilosophie*, Freiburg 1981 (obsahuje mimo jiné K. Cramer, *Naturzustand und Vernunft*, str. 39–67).
- Johnson, P. J. – Walton, C. (vyd.), *Hobbes's „Science of Natural Justice“*, Dordrecht 1987.
- Kersting, W., *Thomas Hobbes zur Einführung*, Hamburg 2005³.
- Kersting, W., *Die politische Philosophie des Gesellschaftsvertrages*, Darmstadt 2005².

- King, P. (vyd.), *Thomas Hobbes. Critical Assessments*, I–IV, London – New York 1993.
- Koselleck, R. – Schnur, R. (vyd.), *Hobbes-Forschungen*, Berlin 1969 (obsahuje mimo jiné M. Riedel, *Zum Verhältnis von Ontologie und politischer Theorie bei Hobbes*, str. 103–118).
- Ludwig, B., *Die Wiederentdeckung des epikureischen Naturrechts – Zu Thomas Hobbes' philosophischer Entwicklung von De Cive zum Leviathan im Pariser Exil 1640–1651*, Frankfurt a. M. 1998.
- Malcolm, N., *Aspects of Hobbes*, Oxford 2002.
- Martinich, A. P., *A Hobbes Dictionary*, Oxford 1995.
- Metzger, H. B., *Thomas Hobbes und die Englische Revolution 1640–1660*, Stuttgart 1991.
- Mintz, S. J., *The Hunting of Leviathan. Seventeenth-Century Reactions to the Materialism and Moral Philosophy of Thomas Hobbes*, Cambridge 1962.
- Münkler, H., *Thomas Hobbes*, Frankfurt a. M. 1992.
- Rogers, G. A. J. – Ryan, A. (vyd.), *Perspectives on Hobbes*, Oxford 1988.
- Rogers, G. A. J. (vyd.), *Leviathan. Contemporary Responses to the Political Theory of Thomas Hobbes*, Bristol 1995.
- Rogers, G. A. J. – Sorell, T. (vyd.), *Hobbes and History*, London 2000.
- Skinner, Q., *Reason and Rhetoric in the Philosophy of Hobbes*, Cambridge 1996.
- Skinner, Q., *Hobbes and Civil Science*, in: týž, *Visions of Politics*, sv. III, Cambridge 2002.
- Sorell, T. (vyd.), *The Cambridge Companion to Hobbes*, Cambridge 1996.
- Sorell, T., *Hobbes*, London 1986.
- Taylor, A. E., *Thomas Hobbes*. London 1908 (dotisk Port Washington – New York 1970).
- Tönnies, F., *Thomas Hobbes. Leben und Lehre*, Stuttgart 1896 (dotisk Stuttgart-Bad Cannstatt 1971).
- Tuck, R., *Hobbes*, Oxford 1989.
- Watkins, J. W. N., *Hobbes's System of Ideas*, London 1973² (dotisk Aldershot 1989).
- Weiß, U., *Das philosophische System von Thomas Hobbes*, Stuttgart-Bad Cannstatt 1980.

- Willms, B., *Die Antwort des Leviathan. Thomas Hobbes' politische Theorie*, Neuwied – Berlin 1970.
- Willms, B., *Thomas Hobbes. Das Reich des Leviathan*, München – Zürich 1987.
- Wudel, W., *Filozofia strachu i nadziei*, Warszawa 1971.
- Zarka, Y. Ch., *Hobbes et la Pensée Politique Moderne*, Paris 1998.

5.2 Hobbesovo pojetí vědy

- Brandt, F., *Thomas Hobbes' Mechanical Conception of Nature*, London – Copenhagen 1928.
- Dangelmayer, S., *Methode und System. Wissenschaftsklassifikation bei Bacon, Hobbes und Locke*, Meisenheim a. G. 1974.
- Leijenhorst, C. H., *The Mechanisation of Aristotelianism. The Late Aristotelian Setting of Thomas Hobbes' Natural Philosophy*, Leiden 2002.
- Pacchi, A., *Convenzione e ipotesi nella formazione della filosofia naturale di Thomas Hobbes*, Firenze 1965.
- Röd, W., *Hobbes als Begründer der geometrischen Staatsphilosophie*, in: týž, *Geometrischer Geist und Naturrecht*, München 1970, str. 10–56.
- Spragens, T. A., *The Politics of Motion. The World of Thomas Hobbes*, Lexington 1973.
- Zarka, Y. Ch. – Bernhardt, J. (vyd.), *Thomas Hobbes Philosophie première, théorie de la science et politique*, Paris 1990.

5.3 Hobbesova etika a politická filosofie

- Baumgold, D., *Hobbes' Political Theory*, Cambridge 1988.
- Bobbio, N., *Thomas Hobbes and the Natural Law Tradition*, Chicago – London 1993.
- Dietz, M. G. (vyd.), *Thomas Hobbes and Political Theory*, Lawrence 1990.
- Ewin, R. E., *Virtues and Rights. The Moral Philosophy of Thomas Hobbes*, Boulder – Oxford 1991.
- Gauthier, D. P., *The Logic of Leviathan. The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford 1969.
- Goldsmith, M. M., *Hobbes' Science of Politics*, New York – London 1978².
- Goyard-Fabre, S., *Le droit et la loi dans la philosophie de Thomas Hobbes*, Paris 1975.

- Hönigswald, R., *Hobbes und die Staatsphilosophie*, München 1924 (dotisk Darmstadt 1971).
- Hüning, D., *Freiheit und Herrschaft in der Rechtsphilosophie des Thomas Hobbes*, Berlin 1998.
- Hüning, D. (vyd.), *Der lange Schatten des Leviathan. Hobbes' politische Philosophie nach 350 Jahren*, Berlin 2005.
- Jaume, L., *Hobbes et l'État représentatif moderne*, Paris 1986.
- Johnston, D., *The Rhetoric of Leviathan. Thomas Hobbes and the Politics of Cultural Transformation*, Princeton 1986.
- Kavka, G. S., *Hobbesian Moral and Political Theory*, Princeton 1986.
- Kodalle, K.-M., *Thomas Hobbes. Logik der Herrschaft und Vernunft des Friedens*, München 1972.
- Lessay, F., *Souveraineté et légitimité chez Hobbes*, Paris 1988.
- Lloyd, S. A., *Ideals as Interests in Hobbes's Leviathan. The Power of Mind over Matter*, Cambridge 1992.
- Macpherson, C. B., *The Political Theory of Possessive Individualism. Hobbes to Locke*, Oxford 1962.
- Mayer-Tasch, P. C., *Thomas Hobbes und das Widerstandsrecht*, Tübingen 1965.
- Nagel, T., *Hobbes. His Concept of Obligation*, in: *Philosophical Review*, 68, 1959, str. 68–83.
- Oakeshott, M., *The Moral Life in the Writings of Thomas Hobbes*, in: *týž, Rationalism in Politics and Other Essays*, London – New York 1962, str. 248–300. Též přetištěno in: *týž, Hobbes on Civil Association*, Berkeley 1975, str. 75–124, s dodatkem na str. 125–131.
- Polin, R., *Politique et philosophie chez Thomas Hobbes*, Paris 1977².
- Polin, R., *Hobbes. Dieu et les hommes*, Paris 1982.
- Schelsky, H., *Thomas Hobbes. Eine politische Lehre*, Berlin 1981.
- Schmitt, C., *Der Leviathan in der Staatslehre des Thomas Hobbes. Sinn und Fehlschlag eines politischen Symbols*, Hamburg 1938. Köln 1982.
- Schröder, P., *Naturrecht und absolutistisches Recht. Eine vergleichende Studie zu Thomas Hobbes und Christian Thomasius*, Berlin 2001.
- Skinner, Q., *Hobbes and Republican Liberty*, Cambridge 2008.
- Sommerville, J. P., *Thomas Hobbes. Political Ideas in Historical Context*, London 1992.
- Strauss, L., *The Political Philosophy of Hobbes. Its Basis and its Genesis*, Oxford 1936 (1963²). Původně psáno německy: *Hobbes'*

- politische Wissenschaft*, Neuwied – Berlin 1965. Též H. Meier – W. Meier (vyd.), *Hobbes' politische Wissenschaft und zugehörige Schriften-Briefe*, Stuttgart – Weimar 2001, str. 7–192.
- Taylor, A. E., *The Ethical Doctrine of Hobbes*, in: *Philosophy*, 13, 1938, str. 406–424; též in: K. C. Brown (vyd.), *Hobbes Studies*, str. 35–56.
- Tort, P., *Physique de l'État. Examen du „Corps politique“ de Hobbes*, Paris 1978.
- Vialatoux, J., *La cité de Hobbes. Théorie de l'État totalitaire*, Paris 1935, 1952².
- Voigt, R. (vyd.), *Der Leviathan*, Baden-Baden 2000.
- Warrender, H., *The Political Philosophy of Hobbes. His Theory of Obligation*, Oxford 1957, 1970.
- Willms, B., *Die Antwort des Leviathan. Thomas Hobbes' politische Theorie*, Neuwied – Berlin 1970.

5.4 Vztah politiky a náboženství u Hobbese

- Arnold, F.-X., *Die Staatslehre des Kardinals Bellarmino. Ein Beitrag zur Rechts- und Staatsphilosophie des konfessionellen Zeitalters*, München 1934.
- Collins, J. R., *The Allegiance of Thomas Hobbes*, Oxford 2005.
- Eisenach, E. J., *The World of Liberalism. Religion und Politics in Hobbes, Locke, and Mill*, Chicago – London 1981.
- Foisneau, L., *Politique, droit et théologie chez Bodin, Grotius et Hobbes*, Paris 1997.
- Foisneau, L., *Hobbes et la toute-puissance de Dieu*, Paris 2000.
- Förster, W., *Thomas Hobbes und der Puritanismus. Grundlagen und Grundzüge seiner Staatslehre*, Berlin 1969.
- Glover, W. B., *God and Thomas Hobbes*, in: K. C. Brown (vyd.), *Hobbes Studies*, Oxford 1965, str. 141–168.
- Hood, F. C., *The Divine Politics of Thomas Hobbes. An Interpretation of Leviathan*, Oxford 1964.
- Martinich, A. P., *The Two Gods of Leviathan. Thomas Hobbes on Religion und Politics*, Cambridge 1992.
- Schmitt, C., *Politische Theologie. Vier Kapitel zur Lehre von der Souveränität*, Berlin 1979³.
- Springborg, P., *Thomas Hobbes and Cardinal Bellarmine: Leviathan and the Ghost of the Roman Empire*, in: *History of Political Thought*, 16, 1995, str. 503–531.

Voegelin, E., *Die politische Religionen*, Stockholm 1939.

Wright, G., *Religion, Politics and Thomas Hobbes*, Dordrecht 2006.

6. Literatura v češtině

Sobotka, M., *Thomas Hobbes a jeho trilogie*, in: M. Sobotka – M. Znoj – J. Moural, *Dějiny novověké filosofie od Descarta po Hegela*, Praha 1993, str. 37–52 (původně vyšlo in: T. Hobbes, *Výbor z díla*, Praha 1988, str. 7–28).

Kuntz, L., *Osobní svoboda a suverénní moc. Člověk a společnost na rozhraní času: K problému legitimizace státní moci v kontextu přirozenoprávních věd Hugo Grotia a Thomase Hobbese*, Brno 1995.

Polin, R., *Politický a morální závazek u Thomase Hobbese*, in: *Reflexe*, 25, 2005, str. 81–101,.

Röd, W., *Thomas Hobbes*, in: týž, *Dějiny filosofie, I: Od Francise Bacona po Spinozu*, přel. J. Karásek, Praha 2001, str. 219–258.